

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; letoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; letoletno: Din. 100.—

Naši domovi.

Težka moralna in gospodarska mora leži že leta na kmetiškem rodu. Leto za letom se krči število podeželskega prebivalstva. Posestva ječijo pod gospodarskimi bremenmi, kmetiški dolgovi naraščajo. Še vedno nočemo računati s spremenjenimi razmerami in čakamo na nek čudežni način rešitve. Tisti stari kmetiški ponos gineva, fantje na vasi se branijo fantovske pesmi in dekletom ni več do nageljnov na oknih. Srce se umika razumu in volji in mrzlemu računarskemu duhu. Pod težo duševnih in gmotnih neprilik se majejo domovi, izpod kmetiške strehe in raz zorečega polja beži božji blagoslov.

Kmetiški dom sredi polja in travnikov! Nekoč je nudil gospodarju in njegovi družini polno samostojnosti in neodvisnosti. Dovolj je dajal kruha in obleke za vso družino do zadnjega pastirčka. Domači pridelek je služil življenjskim potrebam družine ter za odplačila javnih bremen in še ga je ostalo za domače gospodarstvo in celo za doto doraščajoči mladini. Tedaj je bil kmet v resnici svoboden mož na svobodni kmetiji, neodvisen in zavarovan pred vsem ostalim svetom. Le nesreča v hlevu ali na polju, bolezen ali požar so bili udarci nenaklonjene usode in rod jih je sprejemal kot preizkušnjo in kazen od zgoraj. To samozadovoljnost in samozavarovanost na deželi pa je izpodrinil trg in proizvodnja zanj. Ne samo trg v domačem mestu, ves moderni svet je zvezal kmeta s kmeti na severu in jugu in vzhodu. Vedno bolj je postajal gospodar odvisen od borz in tržnih cen, z rastočo odvisnostjo je naraščalo hkrati nerazumevanje gospodarskih pojavov. Dobra letina — nekoč najvidnejši blagoslov od zgoraj — je izgubila svoj skrivnostni čar, ja ponekod se jo je začelo smatrati celo že za nesrečo. V kolikih družinah se najavlja danes slučaj, da oče z zadovoljstvom in hvaležnostjo zre na napolnjene žitnice, kašče in skednje, sin pa s podvojeno skrbjo študira tržne neprilike in padle cene. Težko najde danes gospodar pregled svojega položaja in svojega gospodarskega stanja, saj ne ve za cene pridelka po letini in še manj za višino živinskih cen po odgojtvu. Nepreglednost in nestalnost gospodarskega položaja pa ne ostane v njem brez vpliva na gledanje sveta in življenja. Preveč je kmet zaposlen z opazovanjem tržnih cen in razmer in zato ne posveča več vse skrbi svoji kmetiji. Vedno bolj se gospodarjeva skrb usmerja na zunaj, dotlej da gospodar izgubi notranje ravnovesje in mu kmetija postane samo še breme. V tem trenutku se zamaje dom sredi travnikov in polja, v tem trenutku se lahko konča večstoletna zgodovina ene kmetiške rodovine.

S kmetiškimi domovi se zamajejo temelji narodnega gospodarstva, s propadanjem kmetiških družin usihajo vrelci narodnega in državnega življenja. Mesta umirajo, ker z dežele ni več zadostnega pritoka. V steber narodne umetnosti in znanosti, ki ga tvori drugi in tretji meščanski rod kmetiškega pokoljenja, se zarije črv. Vir narodnega zdravja začenja pojemati, najboljša obramba pred narodnim pomehkuženjem popušča. Trga se najvidnejša živa vez med preteklostjo in bodočnostjo, med državo in postavo. Kapitalistični in socialistični ekstremi ne najdejo več močnega odpora, vedno manj je ljudi, ki bi bili kapitalisti in delavci obenem. Vrelec božjega in narodnega idealizma usiha, med idealnim stremljenjem in praktičnim udejstvovanjem zazija

globok prepad. — Vse to, ker propadajo domovi sredi travnikov in polj!

„Narodi, katerih ni vsaj tretjina članov kmetov, se gospodarsko in moralno starajo in umirajo“ je geslo sodobne moderne države, ki išče odpomoči vsesplošnemu zastojju življenja in gospodarjenja. In dobri državniki ocenjujejo sodobne države po njihovi skrbi za kmetiški rod. Tod morajo zastaviti svoje pluge in motike tudi vse druge organizacije, ki se imenujejo narodne in jim je pri srcu dobrobit naroda. Njihovo delo bi moralo biti naprej delo na kmetiškem rodu, na kmetiški mladini predvsem, smotrno in preudarjeno na ohranitev in

okrepitev zavedno-kmečkega duha v doraščajočih kmetih in kmeticah. Kmetija naj bi najprej postala trdnjava katoliškega in narodnega prepričanja, podlaga državlanske zavesti, jedro vzajemno-gospodarskega gibanja, zrcalo tihe in skromne sreče notranjega zadovoljstva.

Bodi naš cilj, da postanejo naši domovi sredi travnikov in polj zopet zdrave in odporne celice narodnega telesa in da se pod njihovo streho zopet naseli božji blagoslov za ves narod. Tedaj morda zopet zaiskri oko fantu sredi polja in žit in zavriska duša našega dekleta med rožami in nageljni!

Avstrija in manjšinsko vprašanje.

Kot vsa mednarodna vprašanja se nahaja tudi manjšinsko vprašanje v krizi. Jasna znamenja za to je pokazal letošnji manjšinski kongres, ki je dovedel do velikih težav mednarodne manjšinske organizacije in nakazal nove smeri manjšinskega vprašanja.

Dalekosežnega pomena je trenutno za razvoj tega vprašanja razvoj v Nemčiji. Nemških manjšin je v Evropi namreč največ in zato so bili Nemci na manjšinskem polju doslej vodilni. Nemški narodni socializem se proglašaja za vsenarodni pokret in se ne ustavlja ob mejah Nemčije. Vse Nemce, naj živijo kjerkoli, smatra za polnopravne člane velikega nemškega naroda. Drznejši njegovi voditelji proglašajo za vrhovni politični njegov cilj združitve vseh drobcev v Veliki Nemčiji. Mei, ki so jih ustvarile mirovne pogodbe, narodni socializem ne priznava. Zmernejši voditelji pri tem naglašajo, da jim nikakor ne gre za nasilno priključitev drobcev, in upajo, da se bodo sporna vprašanja dala rešiti potom medsebojnih pogodb s prizadetimi državami. Kako pot bo narodni socializem ubral, če države v to ne privolijo, voditelji seve zamolčijo. Značilnejši za berlinsko manjšinsko politiko pa so danes glasovi o nasilni priključitvi manjšin k Nemčiji. Velik je dosedanji vpliv Berlina na nemške manjšine, čemur ni čuda, ker jim daje neposredne pobude k iredentizmu ali vsaj h podvojeni naglasitvi njihovih nacionalnih teženj. Nadaljni tozadevni razvoj zavisi od tega, kako se bo nova Nemčija znala učleniti v mednarodno družino. Črnogledi trdijo, da prinese nadaljni razvoj narodnega socializma smrt manjšinskemu vprašanju.

Razvoj manjšinskega vprašanja zavisi tudi od stališča, ki ga bo napram manjšinam zavzela Avstrija, ki se danes imenuje katoliška politična organizacija Nemcev. Velikemu Seiplu je bila nacionalna država po vzorcu fašizma nestvor, ki mora prej ali slej dovesti do boja vseh proti vsem. Seiplu je bil narod nad državo in njegova del-

na zasluga je, da si je misel kulturne skupnosti enega naroda priborila prvenstvo nad državno skupnostjo. Seiplu je bilo manjšinsko vprašanje predvsem vprašanje ureditve odnošajev naroda do države. Nova Avstrija dr. Dollfussa se h temu še ni povsem izrekla in še ni našla iz Seiplovega osnovnega načrta svojega manjšinskega programa, ki naj bi bil v svojih načelih katoliški in naroden, kot to hoče biti tudi država.

Vendar bo h temu prej ali slej dovedel nadaljni razvoj. Treznejši voditelji nemških manjšin v inozemstvu bi dobro vedeli ceniti moralno oporo, ki jim jo bi nudil Dunaj. Kajti vpliv narodnega socializma na razvoj manjšinskega vprašanja je velik, ne samo navidezen. Na Dunaju in njegovih politikih je ležeče, da ta vpliv ne bo še naraščal, marveč se izožil. Slovanske manjšine v Avstriji so vladi vsem lahko dobrodošlo sredstvo. Njihov položaj sili h temu. Trajno je nemogoče, da vlada budi novo, boljšo državlansko zavest, a pri tem prezre najelementarnejše pravice narodnih manjšin. Povsem nezdružljivo je učiti v ljudskih šolah našo deco avstrijsko himno nemškega besedila ali celo besed „deutsche Arbeit ernst und ehrlich, deutsche Liebe zart und weich“, istočasno pa otroke prepuščati nemoralnemu raznarodovanju sedanjega šolskega aparata ter šikanam in samovoljnosti nacionalnega učiteljstva. Trajno je nevzdržno, da vlada na Koroškem trpi ali morda celo vzdržuje raznarodovalno organizacijo Heimatbunda ali da ne vidi ozkosrčno-nacionalnega počenjanja Südmärke. Danes vlada ni več vezana na stranke in ni več odvisna od javnega mnenja, zato se mora čimprej znajti tudi ob tem vprašanju in postaviti berlinski manjšinski politiki nasproti svoj pravicenejši in doslednejši manjšinski program. Tako si bo nedvomno upravičenost do neodvisnosti in samostojnosti v mednarodnem in nemškem svetu samo še ojačila.

V Španiji.

Minulo je komaj 30 mesecev, odkar so vladali v Španiji socialisti in že so jim volitve predzadnje nedelje prinesle popoln poraz. Kot povsod se je pokazalo tudi tod, da so socialisti sicer dobri in hrabri v opoziciji, a docela nesposobni na vladi. Namesto da bi računali z duševnostjo španskega ljudstva, so se prvi dan v vladi najprej spravili nad Cerkev in skušali zmanjšati njen vpliv predvsem z gospodarskimi reformami. Komunistom, ki so požigali cerkve in samostane in preganjali duhovnike,

je vlada pustila proste roke. Še sama je sodelovala z razpustom cerkvenih redov in z zakoni proti Cerkvi. V maju letošnjega leta so ločili Cerkev od države, redovnikom je bil prepovedan šolski pouk, prepovedane so bile vse cerkvene dobrodelné naprave. Proti krivicam španskega kulturnega boja se je dvignil ves krščanski svet, zavedli so se svoje naloge tudi španski katoliki, izpopolnili so svojo organizacijo in razširili svoj tisk.

Občinske volitve predzadnje nedelje so prinesle popoln poraz dosedanje vlade socialistov. Vlada je izgubila dve tretjini svojih gla-

sov. Nazsijajnejšo zmago so si priborili španski katoličani in njihov voditelj Gil Robles.

To je končni uspeh dveletnega kulturnega boja španskih socialistov, ki so se pri tem posluževali celega državnega aparata in se niso zdržnili niti pred krvoprelitjem, samo da uničijo vpliv Cerkve na španski narod. Dobo preganjanja pa so španski katoliki porabili za ojačenje svoje organizacije in svojega tiska in jim je tako postala blagoslov. Značaj prihodnje vlade po občinskih volitvah še ni docela jasen, vendar je gotovo, da je odslej izključena vsaka vlada, ki bi svoje delovanje videla samo v pobijanju Cerkve, ki je španski narod napravila velikega in slavnega v zgodovini.

Nemčija in ostali svet. Medtem ko skuša Hitler pomirjevati svet in mu zatrjuje polno miroljubnost nemškega naroda, ki si ničesar ne želi manj kot vojne, vznemirjajo javnost tajna poročila ministra Göbbelsa, namenjena nemškimi zastopnikom tiska v inozemstvu. V ospredju stoji tozadevno francoski list „Petit Parisien“, ki objavlja tajna Göbbelsova poročila, katera so v polnem nasprotju s tem, kar zatrjuje Hitler o nemški miroljubnosti. Iz teh tajnih poročil razvideva svet, da skuša Nemčija razširiti svoje meje na vse strani in si ustvariti v Evropi gospodujoč položaj in z njim vodstvo v svetu. Zadnje tako poročilo pravi med drugim: V gotovem trenutku bo primerno, da zatre nemška vlada Čehoslovaški in Poljski vsako veselje do udeležbe v vojni proti Nemčiji. Tema državama bo sporočeno, da zamoreta priti z uporabo orožja v zelo resen položaj in da bo prihodnja vojna bržkone drugače iztekla kakor pa je leta 1918. V drugem odstavku pravi poročilo, da se Franciji nikakor ne bo posrečilo spoznati nova tajna bojna sredstva, ki jih ustvarjajo v Nemčiji. Točnost razkritih tajnih poročil še ni docela podana, vendar je razkritje samo že zadostovalo, da je svet postal previden pred dvolično igro nemške diplomacije. — V istem času je Nemčija presenetila svetovno javnost s poročilom, da namerava skleniti s Poljsko pogodbo, da si bosta državi prijateljski in se ne napadali. Svet ne ve prav, kam s to pogodbo, ki je v protislovju z od Nemcev tolikrat naglašanim „Drang nach Osten“. Ta pogodba bi pomenila, da so Nemci čez noč spremenili svoje postopanje proti sosedom. Zamotanost tudi tega vprašanja bo razrešil najbližji razvoj.

PODLISTEK

Večno mesto Rim.

(Nadaljevanje IX.)

Italija je bila leta 1870. papežu storila neznanstvo krivico, ko ga je kot verskega poglavarja vsega sveta ponižala do zasebnika v novi italijanski prestolici. Vsi protesti papežev in vernikov niso zamogli zavreti Cerkvi sovražnih prostožidarskih naklepov. Odtedaj je bil papež jetnik svobodne Italije v Vatikanu. Velikansko krivico napram papeštvu je Italija popravila dne 11. februarja 1929, ko je v Laticanski pogodbi odpravila slovito „Rimsko vprašanje“ s tem, da je priznala papežu vse vladarske pravice v državi Vatikanskega mesta. Je to najmanjša država na svetu, ker meri komaj 440.000 kvadratnih metrov in šteje samo 630 prebivalcev. Obenem pa je država nad državami, ker je cerkvena in je njen vladar namestnik Kristusov, poglavar vesoljne Cerkve. Samo toliko zemlje si je papež odbral, kolikor je je ravno še dovolj, da more na njej svobodno vladati Cerkev. Vladne posle v Vatikanski državi opravlja od papeža postavljen guverner, ki ima svoje urade v posebni vladni palači. Vatikanska država ima svojo železniško postajo, svojo pošto in upravo z lastnim telefonom in radijem, svojo sodnico in bolnico, svoje znamke in svoj denar. Zastava Vatikanske države bela in rumena, v sredi okrašena s papeževim grbom: prekrižanima ključema in tiaro. — Na papeževem dvoru so duhovniki in svetnjaki, katerim je izročena skrb za palače, za častno spremstvo papeža, za red v hiši skupnega očeta vernikov. Vladne posle Cerkve opravlja Rimski kurija, sestojeca iz dvanajst kongregacij, katerim

Rusija in Amerika sta se sporazumeli. Amerika je priznala sovjetsko vlado. Med obema državama se je sklenila pogodba, glasom katere se obe državi obvezeta, da ne bosta trpeli nobenega obojestranskega vmešavanja v notranje razmere. V Združenih državah ne sme biti v bodoče nobene komunistične propagande. Državljeni obeh držav imajo popolno versko in cerkveno svobodo in uživajo enako pravico. Rusija se odpove preganjanju ameriških državljanov na svojem ozemlju in se tudi odpove škodi, ki so jo prizadele ameriške čete l. 1918 v Sibiriji. — Priznanje sovjetske Rusije po Ameriki je dogodek najdalekosežnejšega mednarodnega pomena. Amerika je smatrala osamljeno Rusijo za največjo nevarnost svetu in po odpovedi Društva narodov se je morala začeti ozirati po tem zavezniku. Rusi so sprejeli sporazum z največjim veseljem in njihov nastop proti Japoncem je po sporazumu postal samozavestnejši in odločnejši. Nova sovjetska politika pa je razočarala Nemce.

Kako bo Mussolini reformiral Društvo narodov. Delovanje te mednarodne ustanove je zastalo, odkar je izstopila Nemčija in se odmika Italija. Zato so na vidiku velike spremembe dosedanje organizacije, za katere daje pobudo Mussolini. Društvo narodov naj nima z verzajsko mirovno pogodbo nič opraviti, poleg dosedanjega sveta držav naj se ustvari še ožji svet štirih držav Francije, Italije, Nemčije in Anglije. Omogoči se naj revizija državnih meja. — Dvomljivo je, če bo ta italijanska medicina pomagala bolnemu možu na noge.

Tako visoki so mednarodni dolгови. Predsednik ameriške zveze inozemskih upnikov navaja v posebni knjigi, da bodo z začetkom leta 1934 znašali mednarodni dolгови 22 milijard, 300 milijonov dolarjev. Izračunano na sleherni človeško bitje, može, žene, otroke vseh narodov in vseh plemen, vseh barv in vseh jezikov, pride na vsakega posameznika 12 dolarjev (60 šil.) tega svetovnega neiztirjivega dolga. Pri tem je pomisliti, da so se vse države pravno obvezale te dolgove poplačati. — To so sadovi gospodarskega reda, ki se končno uničuje sam.

15 letnica slovenskega Maribora. V nedeljo, dne 19. t. m. je praznoval Maribor svoj narodni praznik, ko je točno pred 15 leti slovenska vojska pod generalom Maistrom razorožila mariborsko nemško „zeleno gardo“ in zavzela Maribor, ki je poleg Ptuj in Celja

predseduje papež z kardinali. Zunanje ministerstvo vodi kardinal državni tajnik. Niemu je odgovoren in podrejen diplomatski zbor nuncijev, ki zastopajo Cerkev pri posameznih državnih vladah. Skoroda vse države sveta imajo pri Vatikanu svojega zastopnika. — Za red in mir in varnost v Vatikanski državi, v kateri občuje dnevno toliko „tujcev“ iz vseh delov sveta, skrbi posebna vojska in policija. Vojska šteje 120 Švicarjev, krepkih mladih fantov v modrordečerumeno barvani srednjeveški obleki. Posle policije opravlja 100 papeških žandarjev. Ob slovesnih prilikah nastopijo tudi štiri kompanije, vsaka broječa 80 mož, sestavljene iz rimskih prostovoljcev, ponosnih mladeničev, ki tvorijo častno stražo. Straža plemičev šteje 60 članov in nastopa tik pred papežem kot njegova prostovoljna častna straža.

Vatikansko mesto obdaja visoko srednjeveško obzidje. Glavna poslopja so Petrova cerkev, Vatikanska palača, v kateri stanuje sveti oči, kjer sprejema romarje. V Vatikanski palači so nastanjeni tudi muzeji, vmes pa je mnogo dvorišč in vrtov. Še druga poslopja Vatikanskega mesta so papeško semenišče, tiskarna, vladna palača, kasarne žandarjev in Švicarjev. Za Vatikansko palačo se na nizkem gričevju razprostirajo Vatikanski vrtovi s prekrasnimi nasadi in spomeniki.

Vatikan je ogromno poslopje iz šestnajstega toletja. Njegova streha krije 1400 prostorov. Le majhen del velikanske hiše uporablja papež in njegovo spremstvo. Iz papeževega stanovanja se odpira pogled na cerkev in trg svetega Petra, na Rim in čarnolepo pokrajino. Največji del Vatikanske palače je posvečen zbirkam najslavnejšega muzeja, ki hrani zanimivosti in umetnine, ki so brez primere na

predstavljal nemško postojanko sredi kompaktnega slovenskega ozemlja. Povodni proslave je mariborska občina imenovala generala za častnega meščana.

Nemci v Jugoslaviji.

Ljubljanski „Slovenec“ prinaša v številki od 23. novembra pod naslovom „Nemci pri nas in naši pri Nemcih“ med drugim sledeče:

V nedeljo je v Novem sadu imela občni zbor „Švabsko-nemška kulturna zveza“ (Schwäbisch-deutscher Kulturbund), vrhovna organizacija vseh Nemcev v Jugoslaviji. Naši Nemci so obenem obhajali 10-letnico smrti svojega domačega narodnega buditelja in pesnika Adama Gutenbrunna. Zborovanje ni imelo značaja občnega zbora z navadnimi spremljevalnimi okoliščinami, kakor so podobne razprave o raznih zadevah, temveč je to bila resna in mogočna manifestacija nemštva v Jugoslaviji.

Nad odrom je visel ogromen napis „Schwäbisch-deutscher Kulturbund“, na levi čez jugoslovansko zastavo geslo „Zvesti državi“ (staatstreu), desno zopet na barvah obdonavskih Švabov „Zvesti narodu“ (volkstreu). To je geslo nemške kulturne zveze, ugotavlja „Deutsches Volksblatt“, osrednje glasilo Nemcev v Jugoslaviji. „Zvesti državi, zvesti svojemu ljudstvu in vdani svojemu kralju“ je vzkliknil senator dr. Grassl v uvodnem govoru.

Poleg zastopnikov, ki so predstavljali 50 kulturnih organizacij, včlanjenih v zvezi, so prišli na zborovanje tudi predstavniki oblastev in jugoslovanskih kulturnih ustanov, kakor „Srpske Maticice“. Ozračje, v katerem se je vršilo zborovanje, in samozavesten nastop Nemcev, pričajo pred vsem svetom, da se nemška narodna manjšina pri nas počuti doma. Lahko organizira prireditve, javne nastope, razvija se kulturno in gospodarsko, ne da bi je večinski narod nadlegoval. Dani so ji vsi pogoji, da lahko ostane svojemu „narodu zvesta“. Če je bila na občnem zboru sprejeta resolucija, ki proglašja Kulturbund za „ognjišče nemške narodne kulture in vzgojevalnico čuta nemške narodne skupnosti“, čeprav so med to skupnostjo postavljene politične meje, nimamo mi prav nič proti temu. Želimo samo, da bi Nemci priznali pravico gojitve čuta narodne skupnosti tudi manjšinam, ki živijo v njihovih narodnih državah, recimo Slovencem v Avstriji!

svetu. Seveda je nemogoče na omejenem prostoru največje zaklade Vatikanskih muzejev samo naštet. Vhod je vijugasto stopnišče, ki se vije ob stebri svetlobe lijoče iz steklene kule. Posebna pot vodi prišlece, posebna odhajajoče. Gredo si venomer nasproti, srečajo se nikdar. — V Pinakoteki so razstavljene slike svetovnih umetnikov. — Egiptovski muzej nam kaže iz davnine bogato kulturo. — V Grškem in Rimskem muzeju smo sredi „kamenitega ljudstva“ kipov in spomenikov, ki so v svoji umetniški popolnosti do danes nedosegljivi vzori umetniškega hotenja. — Skozi galerijo preprog in zemljevidov po brezkrainih hodnikih, mimo darov cesarjev in kraljev in mest, dospemo v sobe, ki jih je poslikal slavni Raffael. Najlepša med temi umetninami je slika: Češčenje Najsvetejšega Zakramenta, v katerem se zgrne zemlja in nebo... Stopimo v Vatikansko knjižnico, bogato redkih rukopisov in knjig. Stene krasijo slike cerkvenih zborov, stebre podobe izumiteljev pisav in prevajalcev Svetega Pisma, med njimi svetih bratov Cirila in Metoda.

Najdragocenejši zaklad umetnosti pa je Sikstinska kapela, ta tempelj lepote. Mnogo umetnikov je krasilo to domačo kapelo papežev. Vse pa daleč prekaša umetnost Michelangela. Na stropu je prikazal stvarjenje sveta in človeka. Oltarno steno pa je napolnil s poslednjo sodbo v največji sliki sveta. V dno duše te pretrese pravičnost Sodnika, ko strmoglavi v prokletstvo svoje nasprotnike. Še prečisto Devico zazebe vsa ta grozota poslednjega dne in pravični so v strahu... V Sikstinski kapeli volijo kardinali papeža. Slika poslednje sodbe jim mora biti resnoben opomin... Pa še bolj resnoben papežu samemu, ko tukaj obhaja cerkvene slovesnosti...

Dne 20. junija 1920 so Nemci na velikem taboru pod milim nebom v Novem sadu položili temelje svoji kulturni in politični zgradbi, ki ji je „Schwäbisch-deutscher Kulturbund“ postal varna streha. Adam Müller Gutenbrunn, ki je prvi pozival svoje rojake na odpor proti madžarstvu, je še doživel ta veliki dan, ko so Nemci lahko svobodno stopili na plan in se organizirali. Z zahvalno pesmijo so zaključili ta tabor; zaslutili so, da bodo lahko v Jugoslaviji svobodno živeli. Šele pod Jugoslavijo se je uresničil njihov sen, „da bi svojo banatsko domovino, razbito na vse kose, zopet zbrali“, šele v Jugoslaviji so Nemci lahko šli na delo po Gutenbrunnovi oporoki: versammelt darin die Schwaben wieder und singt die alten, singt die deutschen Lieder!“ V svojem tokratnem govoru je senator Grassl lahko naslovil na jugoslovanske oblasti prošnjo „naj še nadalje spremljajo s simpatijami delovanje kulturne zveze“.

Med težnjo narodnih manjšin, da bi ostale zveste „svojemu narodu“ in da bi gojile čut skupnosti z njim, da bi razvile svojo kulturo z vsemi narodnimi svojstvi, čeprav jih ločijo od materinskih narodov politične meje, in med zatrevanjem, da hočejo ostati zveste državi, v kateri živijo, mi ne vidimo nobenega protislovja. Nikakega protislovja ne najdemo v geslu „Zvesti narodu in zvesti državi“, kakor tudi ne v namenu, ki ga izraža resolucija iz Novega Sada, „da se hočejo nemške narodne skupine razvijati v duhu trdne zvestobe do prirojene narodnosti in v duhu ljubezni do kralja in domovine“. Naj bodo v tem Nemci v Avstriji in Nemčiji prepričani!....

K izvajanjem ljubljanskega „Slovenca“ naj pripomnimo: Odkritih in poštenih slovenskih besedi smo iz srca veseli in zanje iskreno hvaležni. Močna moralna opora so manjšini v njenem boju za narodni obstoj. In nikakor ne bi bilo v kvar položaju nemške manjšine v Jugoslaviji in ugledu nemškega naroda, če bi še Nemci v dejanju pristali na to dobro slovensko in jugoslovansko voljo!

DOMAČE NOVICE

Jugoslovanski večer na Dunaju. Jugoslovanski turistični biro na Dunaju je priredil letos več potovanj v Jugoslavijo. V zahvalo za krasne dneve na jadranskem morju so dunajski izletniki priredili 18. novembra v prostorih ogromnih „Sofijskih dvoran“ nekak „večer svidenja izletnikov na Adrijo“. Večer je bil prav dobro pripravljen in se ga je udeležilo nad 3000 ljudi, vsi z dalmatinskimi čepicami na glavah, kar je dajalo prireditvi divno sliko. Med drugimi so bili poslanik Jugoslavije, francoski in italijanski konzul, nad 60 poslancev Nationalrata, kakih 30 mestnih svetovalcev z županom Seitzem na čelu. Dunajski župan Seitz je govoril v zahvalo za dalmatinsko potovanje. Največja radovednost je vladala med množico za nastop „Slovenskega krožka“, ki se je tudi sijajno postavil pred dunajskim občinstvom. Tamburaški zbor je štel 40 članov in je sviral povečini dalmatinske narodne pesmi, sledila je krasna slika „Tamo daleko“, nepopisen utis je vzbudil tudi „Dalmatinski šajkas“. Ves program je bil umetniško na višini. Večer ostane udeležencem v trajnem spominu in bo po Dunaju budil zanimanje za prelepe jugoslovanske kraje ob jadranskem morju. — Kedar pač bomo še v Celovcu tako daleč, da se sprizajni s sosedom na jugu in mu vrača spoštovanje za spoštovanje!

Med bugenlandskimi Hrvati. Letos praznujejo burgenlandski Hrvati 400 letnico svoje naselitve v kraje, koder danes prebivajo. Uvod v proslavo je bilo veličastno romanje hrvaškega naroda v Burgenlandu v Marijino Celje. Z ozirom na slabe gospodarske razmere je odpadlo večje skupno praznovanje, pač pa se vršijo že mesece sem po vseh farah svečane prireditve, tako 19. t. m. v Trajštofu, katero je priredil tamošnji „pevski in narodni zbor“. „Vse za vero, vse za dom in narod svoj“ je bilo geslo tokratne proslave. Društvo je dobilo ob tej priliki svojo zastavo s primernim napisom. Po odpevu zvezne himne je govoril za dež. vlado svetnik dr. Karall in svoj navdušeni govor zaključil z besedami: Vsak Hrvat naj ima pred očmi edini cilj: iz naroda, z na-

rodom, za narod! Po slavnostnih govorih so sledili nastopi pevskega društva in slavnostne deklamacije. Prireditve so zaključili z himno „Lepa naša domovina“. — Kdor pozna dobri in preprosti hrvaški narod v Burgenlandu, ve, s koliko prisrčnostjo praznuje svoje velike dneve in s kolikšnim trudom skuša ohraniti svojo narodno svojstvenost. Pri zadnjem gre pač prva zasluga agilnemu Hrvatskemu kulturnemu društvu, osrednji prosvetni organizaciji, ki ima beležiti že prav lepe kulturne uspehe in v katerega rokah je tudi organizacija letošnjih proslav po hrvaških vaseh. Voditeljem hrvaškega ljudstva želimo k njihovem slavnostnem letu tudi mi še obilo uspehov!

Št. Ilj ob Dravi. (Izjava.) Zlobnemu nepodpisanemu dopisniku celovških nemško-nacionalnih listov izjavljam v imenu slovenskega Št. Ilja, da ogorčeno zavračamo njegov nestvarni napad. Besede č. župnika na praznik Vseh svetih, naj spoštujemo spomin rajnih in naj jim tudi na nagrobnih spomenikih stavljamo napise, ki odgovarjajo njihovu resničnemu čutu, katera so imeli do živih in do Cerkve, odgovarjajo tudi našemu ljudskemu čutu in našemu pojmovanju četrte božje zapovedi. Ne moremo sicer dopisniku zabraniti, da ocenjuje cerkvene pridige v nemško-nacionalnih listih, vendar odločno zavračamo vsak poizkus, po katerem bi se hotelo motiti spomin naših rajnih. Vinko Gröblacher, posestnik v Deščicah.

Mladini nedaj zdravega k zajutrkju, — redilen zajutrak: seveda

pristno Kneippovo sladno kavo.

Bistrica— Mače. Kakor smo že poročali, se popravlja pot, ki veže Bistrico z Mačami. Delo je prevzela okrajna agrarna oblast in vrši poprave s pomočjo prostovoljne delovne službe. K delu se je prijavilo dovolj brezposelnih fantov, ki so bili pri tem nekaj časa pridni in zadovoljni. To pa ni bilo prav tukajšnjim socijem, ki skušajo vladi nasprotovati, kjer le morejo. Nahujskali so delavce, naj delo ustavijo. Ko je došel vodeči inženjer, se je nahujskana množica zbrala pred občinsko hišo in ga sprejela z neutemeljenimi psovki. Mimoidoči so se pri tem vpraševali, kako je to mogoče v času naraščajoče brezposelnosti in kako naj opraviči socialističnega župana, ki se je spozabil tako daleč, da je množico še podpihoval. Odločni inženjer je sicer takoj napravil red, nam pa ostane nov nauk o škodljivosti marksizma in njegovih zastopnikov.

Žitara ves. (Božji mlini.) Poročajo nam, da je oblast zarubila motorno kolo, s katerim je delal o priliki gostovanja „Ljubljanskega zvo- na“ šofer Miklavčeve pivovarne hrup in šum, da so se razburjali vsi udeleženci koncerta. Šoferju je menda odpovedana služba. Istotako se je zgodilo vodju pivovarne, ki se je bil tako škodoželjno smejal prirediteljem koncerta. Rubež in odpoved seve ni na našo zahtevo, pač pa izgleda, da najzagrizenjši nasprotniki slovenstva niso baš najboljši delavci. Upati je, da bo osebe Miklavčevega posestva končno izprevidelo, da s strupenim sovraštvom do vsega slovenskega svojemu podjetju le škoduje in ne koristi.

Bajtiše. (Smrtna nezgoda.) Danes meni, jutri tebi! Kako je ta stari pregovor resničen, je pokazal nesrečni slučaj, ki se je pripetil pri nas v noči na torek 21. t. m. Tovarniški pensionist 68 letni Štefan Memmer se je v Selah udeležil pogreba pd. Franca na Zvrhnjem Kotu. Z drugimi je predolgo zasedal in se je šele ponoči vračal domov, do Zgornjih Bajtiš v spremstvu, nato pa sam. Že blizu doma, kakih 70 korakov od hiše, pa je na neznan način padel v jarek in z glavo navzdol obtičal v vodi in blatu, kjer ga je dohitela smrt, vsled poškodb na glavi ali vsled zadušenja. Zjutraj ga je našel sin, ko je prišel po vodo. V ponedeljek

je spremljal on znanca k grobu, v četrtek pa so drugi njega. Pokoj njegovu duši!

Pribla ves. (Poroka.) Naš vrli Foltej se je zbal kratkega pusta in je zato kar v jeseni mahnil v Lovanke po Podklančnikovo Micko. Je že morala reči „ja“, da smo 20. t. m. obhajali veselo njuno ženitovanje. Zavednemu paru želimo v novem stanu obilo sreče in blagoslova!

Št. Vid v Podjuni. (Poroka.) Prezgodaj je letos padel sneg in naš cerkveni in društveni pevec Marko Marko, posestnik na Horcah, se je zbal dolgočasne zime in poiskal si je za družico ljubko Anico Urankovo na Veselah. V ponedeljek, dne 13. t. m. smo praznovali njuno poroko ne z velikim šumom, marveč v tihem krogu njune žlahte na nevestinem domu. — z željo, naj bi bila oba tudi poslej deležna tihega družinskega blagoslova in veselja. Namesto muzike je povabil ženin domači pevski zbor k poročni maši in obedu in s tem dokazal, kako ceni in ljubi našo pesem. Kličemo novemu paru, zvestemu svoji veri in svojemu narodu: Bog bodi z vama do konca dni!

Goselna ves. (Razno.) Tudi mi smo prav zadovoljni z letino, primankuje le sadja in mošta. Vsled neprestanih nalivov je naš potok Suha silno narastel in mnogim posestnikom prizadjal na travnikih in polju dosti škode. Čuje se, da se ga bo v vigradi reguliralo. Denarja zato pri posestnikih premankuje in dobro bo, če izvede regulacijo oblast s pomočjo prostovoljne delovne službe. S tem se bo marsikaterega posestnika obvarovalo večje škode. — Bela žena nam ne prizanaša. Šestkrat je letos zamahnila s koso in nam pobrala same naše dobre stare korenine. Najprvo je prišla po Provatovo mater, pred dvema mesecema sta ji sledila Potisnjenov oče in mati in par tednov navrh pa Martin Weiseisen. Sredi oktobra pa so zapeli zvonovi v slovo Eberweinovemu očetu. Težko se je ločila od dobrega očeta soseščina in fara, številna udeležba je pričala o njihovi priljubljenosti. Star 82 let, so bili vsestransko pošten mož in umen gospodar. Vsled svojega narodnega prepričanja so mnogo pretrpeli. Vedno pa so bili vselega srca in še dva dni pred smrtjo so učili svojo vnukinjo petja, ki so ga tako ljubili. Zadnje smo pokopali Prutejevo mater, dobro in varčno gospodinjno. Našim rajnim večerni pokoj!

Ostalo v par besedah: V gledališču mesta Düsseldorf v Nemčiji so igrali z velikim uspehom igro „Ewiges Volk“, ki obravnava obrambe boje na Koroškem. Oče igre je nek profesor Kluge z državne umetnostne akademije v Berlinu. — Za porotnike so med drugim izžrebani: Lorenc Hubner, zidar v Zablatih, Rudolf Heinzl, župan v Vrbi, Jurij Volina, posestnik v Št. Petru na Vašinjah. — Odrejena je disciplinarna preiskava proti uradnikom in delavcem celovške elektrarne. Izza zadnjih atentatov na elektr. naprave sumijo, da je med njimi nekaj „sotrudnikov“. — Poročil se je posestnik Anton Primik na Golšovem z Uršulo Vigočnik. — V Celovcu je umrl železninar Slabenig. — Heleni Zeller iz Medgorij je bilo ukradenih 280 S. Tatu so na sledu. — V gostilni Otović pri Kotmarivesi so neznanci udrli v jedilno shrambo, a bili pravočasno odgnani.

GOSPODARSKI VESTNIK

Šmihel. (Pevska prireditve.) „Gorotan“ se je spet narodil in kumovala sta mu zbora iz Vogrč in Libuč. Po uvodnem pozdravu zveznega zastopnika je nabita Šercerjeva dvorana zazrla na odru zbor tridesetih pevcev, katerih dobro tretjino so tvorili Šmihelčani, pod vodstvom g. Kralja. V majhnem strahu pri prvih dveh pesmih se je zbor kmalu našel v dobri obliki, kar je posebno dokazal v pesmih „Ob večerni uri“, „Moj deklíč“ in „Angelček varuh moj“. Ni mu bilo lahko ob izvežbanem nastopu Vogrčanov in Libučanov, ki so pod vodstvom svojih požrtvovalnih pevovodij pokazali izredno višino in želi polno priznanje. Pa tudi Šmihelčani imajo dober pevski material in ob vztrajni vežbi bodo lahko tekmovali z vogrškimi tenoristi in libušskimi basisti. Kvartet šmihelskih fantov je podal šaljivi prizor pevske vaje z zadržkom, ki je zbudil mnogo smeha. Sledil je solospjev „Mornar“ vogrškega Pavleja, ob

klavirju g. Kralj; pevčeva kvaliteta je visoka, glas čist in obsežen, mož zna žeti še mnogo lepih uspehov. Še so se vrstile pevske točke skupnega in posameznih zborov in še po zaključku v dvorani je odmevala pesem tja v noč. Pa je dejal ob koncu prireditve navzoči osrednji pevski referent svojemu tovarišu: Presneto bo še treba Rožanom in Dravcem vežbe, če nočejo v pogledu petja zaostati za podjanskimi tovariši!

Na koncertu v St. Janžu. Pesem še vedno najde hvaležne poslušalce, to je dokazala nedelja, ko je kljub slabemu vremenu prisostvovala koncertu polna dvorana. Uvodno je odpel šentjanski zbor, broječ 20 pevcev, našo „Nmaj čriez jizaro“ in menda še ni bilo na Tišlerjevem odru tako globoko občutene pesmi. Sledil je pozdrav zvezinega zastopnika, ki je jedrnat naglasil pomen pevskega gibanja v naših dneh. Nadaljni spored so tvorile pesmi izza turneje „Zvona“ in iz zvezka „18 moških zborov“. S prijetnimi čustvi je sledila dvorana petju, zboru se je poznala skrbna roka pevovodje, ki je svoje pevce dobro izvežbal in njihove glasove harmonično ubral. Posebno sta ugajali „V hribih“ in „Angelček varuh moj“, ki so ju morali pevci ponavljati. Zbor je v nastopu zanesljiv in se skuša celo že privajati umetnemu petju. Ob trajni vežbi bi znal prvačiti. Prijetno so iznenadili Svečani, ki so sicer nastopili le v dveh pesmih, a presenetili s svojimi sočnimi, polnimi glasovi in živahnim podajanjem. Pod Kočno in Granjico je pesem pač doma!

St. Jakob v Rožu. (Zaključek gospodinskega tečaja in Miklavžev večer.) V nedeljo, dne 10. decembra se vrši v Narodni šoli v St. Petru zaključna prireditev gospodinskega tečaja. Od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer bodo razstavljeni kuhinjski izdelki in se bodo prodajali v prid tečaja. Ob 1/23. uri je istotam prireditev s pestrim sporedom: Petje dekliškega zbora, deklamacije, spev „Ob potoku“, govor zvezinega zastopnika, igra „Mati in gruda“, Miklavžev prizor in nastop sv. Miklavža. Čisti dobiček je namenjen kritju tečajnih stroškov, zato vabimo vso okolico, da se vabilu čim najštevilnejše odzove. O d b o r.

Sveče. (Miklavžev večer.) V nedeljo, dne 10. decembra priredi „Kočna“ ob 3. uri pop. v dvorani Adamove gostilne v Svečah Miklavžev večer s petjem, igro in nastopom sv. Miklavža. Vstopnina znaša 50 grošev, otroci vstopnine prosti. Pridite!

Grebinski Klošter. (Igra.) V nedeljo, dne 3. decembra in v nedeljo, dne 10. nastopijo naši igralci ob 2. uri pop. v igri „Revček Andrejček“ in sicer v župnišču. Vabljeni!

Borovlje. Občni zbor društva Slovenskih diletantov v Borovljah se vrši v nedeljo, dne 17. dec. ob 1/23. uri v društveni sobi pri Bundru. Poleg običajnega sporeda še zanimivo zgodovinsko predavanje in nastop pevcev. O d b o r.

NAŠA PROSVETA

Usodne številke.

Zveza prezidentov kmetijskih zastopstev v naši državi je predložila vladi spomenico, v kateri opozarja na katastrofalni položaj avstrijskega kmetijstva in zahteva takojšnje pomoči, da se rešijo brezštevilne kmetije popolnega propada.

Spomenica se opira na številčne podatke, iz katerih se razvidi ves resni položaj avstrijskega kmetijstva. „Dunajski kmetijski list“ podaja iz priložene statistike sledeče številke:

V letu 1913 je znašal davek na joh zemlje — če računamo vrednost predvojnega krone po 1.44 šil. — 29.64 šil. Za poljske pridelke je dobival kmet sledeče cene: za 100 kg pšenice, rži ali ječmena 25.92 šilingov, za 100 litrov mleka 25.98 šil. Da je mogel torej kmet odplačati letne davke za joh zemlje, je moral prodati ali 115 kg pšenice, rži ali ječmena ali 114 litrov mleka. Povprečni pridelek na joh zemlje je 11 meterskih stotov, torej je odpadla približno desetina pridelka za davke. Leta 1932 pa znaša davek na joh zemlje 83.44 šil., medtem ko se plačuje za 100 kg pšenice 33 šil., za 100 kg rži 24 šil., za 100 kg ječmena 23 šil. in za

100 litrov mleka pa 27 šilingov. Preračunano v pridelku — če vzamemo povprečni donos 11 meterskih stotov na joh zemlje — mora sedaj plačati 253 kg pšenice ali 362 kg rži ali 347 kg ječmena ali 309 litrov mleka davka na joh zemlje. V odstotkih od pridelka: 23 odstotkov od pridelka pšenice, 32.9 odst. od rži, 31.5 odst. od ječmena. Pri tem je uvaževati, da je neznatno število posestev, ki bi moglo odprodati ves pridelek, večina kmetij pa mora porabiti za dom. Zadnje zadene predvsem naše kmetije, ki so srednjega ali majhnega obsega in ki se vsled pomanjkanja kapitala in malega obsega zemlje ne morejo poslužiti vseh modernih sredstev za zvišanje pridelka. Na teh malih kmetijah dosega pridelek komaj 1 ali 2 odstotka v zemlji nahajajočega se kapitala.

Nič boljši kot s poljedelstvom je tudi z živinorejo. Povprečna živinska cena je bila v letih 1927—1929 nekoliko višja kot v predvojnih letih. V letih 1930 in 1931 pa so padle živinske cene globoko pod višino predvojnih cen. Tudi cene za svinje so bile v letih od 1927—1930 višje od predvojnih, pa so danes nižje kot v predvojnih letih. Leta 1913 se je plačevalo vole (za kg žive teže) 1.53 šil., krave 1.28, teleta 1.77 in svinje 1.72 šilingov. Danes dobi živinorejec — če vzamemo cene dunajskega živinskega trga, ki so znatno višje od cen na naših živinskih trgih — za vola (kg žive teže) 1.15 šil., krave 1.10, teleta 1.50 in svinje 1.58 šilingov. To se pravi, da so sedanje živinske cene nižje od cen zadnjega predvojnega leta.

Usodne številke, ki nazorno nakažejo vzroke, zakaj je danes na deželi toliko eksekucij in licitacij. In vse to kljub kmetom prijaznemu kurzu sedanje vlade! So te številke zato obenem opomin, naj si kmetijstvo pomaga še samo z dobro gospodarsko in združno organizacijo, v okvirju katerih naj bi se našlo vsa možna sredstva odpomoči ogroženemu položaju naših kmetij. Danes se odločuje o usodi tolikih kmetij in ta usoda je temna in črna, če ne priskoči vzajemna kmetijska misel na pomoč.

Cene kmetijskih pridelkov. Pri Zvezi narodov se je izdelala statistika cen kmetijskih pridelkov, s katero se primerja padec cen v posameznih državah. V primeri s cenami leta 1929 so glasom te statistike padle letošnje cene kmetijskih pridelkov v Avstriji za 15.3%, v Nemčiji za 37.4, v Italiji za 46, v Švici za 31, na Ogrskem za 45.4, na Angleškem za 32.1 in v Franciji za 30.4 odstotkov. V primeri z ostalimi evropskimi državami je padec cen v naši državi torej razmeroma najnižji. — Še bolj pa so padle cene v ameriških državah, kjer znaša odstotek nad 50.

Vladni komisar za obrtniško bolniško blagajno. Vladni komisar kmetiške bolniške blagajne Burda javlja v posebnem oglasu, da je imenovan tudi za vladnega komisaria obrtniške bolniške blagajne in da je prevzel tozadevne posle z 21. t. m. V načrtu navaja kot točke: poenostavnenje aparata in odprava vseh dosedanjih neredov. Blagajna ostane sicer samostojna, vendar se bo del njenega poslovanja združil s kmetijsko bolniško blagajno.

Velikovški trg koncem novembra: Pitani voli 90—1, vprežni voli 70—80, mladi voli 60—70, molzne krave 65—75, klavne krave 50—70, teleta 90—1.—, zaklani prašiči 1.60—1.70, plemenski 1.20—1.30, ovce 60—65, koze 40—50, jajca 16—17, sirovo maslo 2.80—3.60, stare kokoši 2.—2.50, mlade 1.60—2.—, pšenica 32—33, rž 20, oves 14, proso 17, konoplja 38, ječmen 17, kuruza 16, ajda 14, krompir 60, leča 25, apno 5.00—6.00 šil.

RAZNE VESTI

Zvesta mati. V vaseh ob Donavi zelo rade gnezdiyo štokrlje. V neki vasi v Sremu je imela štokrlja svoje gnezdo na strehi poda. Otroci so v neprevidnosti zažgali pod, ki je bil poln slame, ravno v času, ko sta bila v gnezdu dva mladiča. Ko je izbruhnil požar, ju je ravno čuvala štokrlja, samec pa je odjadral na lov za hrano. Ogenj se je razvnel tako naglo, da ni bilo misliti na kako rešitev. Vaščani, ki zelo čislajo te ljubke in prijetne ptice, so poskušali

rešiti vsaj nje. Metali so kamenje in kričali, da bi opozorili štokrljo na pretečo nevarnost. Vse zaman: skrbna mamica se ni dala odgnati od svojih mladičev. Čim večje je bilo kričanje in čim opasnejši požar, tembolj je čuvala svoj mladi zarod. Ogenj se je vedno bolj širil in ko se je vrnil samec s hrano, je našel samo še pogorišče. Nekaj časa je krožil nad mestom svojega nekdanjega bivališča, nato pa se je sunkoma zagnal v žarečo žerjavico, kjer so končali tudi samica in mladiči.

Avto za 700 šilingov. Japonska industrija je že tako napredovala, da začenja konkurirati tudi ameriški avtomobilski industriji. Sedaj so vrgli Japonci na trg avtomobile, ki veljajo samo 700 šilingov. Avtomobili so sicer le na treh kolesih, a so zato tako poceni da bodo z lahkoto našli kupce.

Otroka je prodal v bedi. — Franciškanske misijonarke javljajo iz Mongolije: Nedavno je prišel k nam neki mož z lepim, zdravim dečkom v naročju. Povedal nam je, da bo fantka prodal. Vprašali smo ga, zakaj ga hoče prodati. „Ker je moja žena bolna in oba umirava od gladi,“ je bil pretresljivi govor. Dali smo mu zanj, kar je zahteval, poldrug dolar. Če se kedaj vrne, bo seveda lahko imel svojega otroka, ki je pri nas bolje spravljen, kakor bi bil — kdo ve kje.

S krili bomo letali. — Nemško „Politehnično društvo“ je pred kratkim razpisalo nagrado 5000 mark za letalca, ki se bo prvi dvignil v zrak s pomočjo lastnih mišic. Gradba brezmotornih letal je napredovala toliko, da zadostuje že prav neznaten motor z eno in pol do tri konjskih sil za dokaj dolga potovanja. povprečno pa razvija človek s svojimi mišicami samo do 0.25 konjske sile. Torej mora tehnik zgraditi aparat, ki ga bodo sprožile človeške roke in noge. Ta človeški motor lahko okrepijo še posebne priprave. Ne bo dolgo in imeli bomo strokovnjake za 300 m ali 1000 metrov dolge zračne proge, kakor imamo zdaj tekače na 100 do 500 metrov. Udomačilo pa se letanje s samo človeškim motorjem in krili ne bo še kmalu in ptičjemu rodu se še dolgo ni bati tovrstne človeške konkurence.

Smrtni plin na morju. — Japonci so iznašli nov smrtni plin, ki učinkuje samo na morju. Plin je brez barve in brez duha. Na morje ga spuščajo letala, ki lete čisto nizko nad morsk gladino. Ko pride plin v dotiko z morskovo vodo, začne delati v zvezi z nekaterimi sestavinami morske vode nov plin in nove pare, ki so po učinku podobne dosedanjemu plinu za soljenje. Kdo pa bi tega plina požrl kaj več, mora umreti. S tem plinom se bo med posadko sovražnih ladij prinašalo zmedo, smrt in pogubo. Vsekakor malo človekoljubna iznajdba.

Za zlat zaklad se pripravajo. — V nekem kraju južne Francije se je igrala na vrtu vrtnarjeva hčerka in prekopavala zemljo. Pri tem je izkopala nekaj zlatnikov in drugih zlatih predmetov. To je nesla pokazat očetu. Takoj so začeli kopati dalje in izkopali zaprto steklenico, v kateri so našli listek in na njem popisano, kje se nahaja glavni zaklad. Za izkopavanje je izvedela oblast in javnost. Kopalci zlatega zaklada so morali s kopanjem prenehati in med sedanjim in bivšim posestnikom vrta je prišlo do tožbe za posest zlatega zaklada. Dognalo se je še, da je zaklad zakopala neka plemiška družina pred 100 leti, ko je zasedla južno Francijo angleška armada vojvode Wellingtona.

Košare sta prodajala. — Na trgu v Sarajevu sta stala dva cigana in prodajala košare. „Košare, košare, ljudje božji“, kriči eden, „po petdeset par ena“. — „Košare po trideset par!“ kriči drugi. Ko sta potem v krčmi pila za izkupiček, pravi prvi: „Kako pa napraviš ti, da daješ košare tako poceni? Jaz vrbje kradem, pa še ne morem prodajati košar ceneje kot po petdeset par.“ — „O, jaz kradem že pletene košare“, odvrne drugi.

V najem se da **kovačnica**

na vodno silo, zraven stanovanje, tik ob prometni cesti

Natančnejši pogoji se zvedo pri lastniku 142
Francu **Gregoriču** v Selah 34, pošta Ferlach